

Bilag 1 til henvendelse af 11. maj 2006 til retsudvalget fra Danmarks Biavlerforening, ErhvervsBiavlerne og Dronningavlerforeningen af 1921.

Uddrag af bilag til Danmarks Biavlerforenings høringssvar, tiltrådt af ErhvervsBiavlerne og Dronningeavlerforeningen af 1921, til L149 (Fødevarerudvalgets bilag 9, s. 37-40, hvor bilaget til høringssvaret s. 8-11 er optrykt) – de oprindeligt foreslåede regler §11 og §12 svarede indholdsmæssigt til ændringsforslaget i L168 §64.

”Til § 11

Danmarks Biavlerforening har overvejet voldgiftsnævnets betydning overfor det tilsyneladende lille antal biforgiftningssager.

Det er ud fra undersøgelser og tilbagemeldinger Danmarks Biavlerforenings opfattelse, at opbygningen med et voldgiftsnævn har en stor og positiv betydning i forbindelse med biforgiftningssager, og at det alene skyldes biavlernes bekymring for at stå tilbage med omkostningerne ved en voldgiftssag, hvis skadevolder ikke findes, der er årsagen til, at der ikke er prøvet flere sager for nævnet.

Således er det Danmarks Biavlerforenings opfattelse, at mulighederne for en hurtig nævnsbehandling bør understøttes også af hensyn til den samfundsmæssige interesse i begrænsning af u hensigtsmæssig brug af sprøjtemidler.

Ad. stk. 1.:

Først og fremmest må det overvejes, om det er en god ide, at det nu gøres frivilligt, om en tvist skal indbringes for voldgiftsnævnet.

Herfor taler, at voldgiftsnævnet ikke har været anvendt i noget særlig stort omfang, hvortil kommer, at en adgang til indbringelse af sagen direkte for retten vil sikre, at den skadelidte biavler ikke skal afvente en behandling ved voldgiftsnævnet, førend en den i forvejen typisk langvarige behandling ved de almindelige domstole kan begynde.

Imod at gøre adgangen til nævnsbehandling frivillig taler, at man herved ”fratager” voldgiftsnævnet muligheden for at opnå den større ekspertise, der vil følge af, at nævnet behandler samtlige sager.

Det er imidlertid mere relevant at analysere årsagen til, at der efter de nugældende regler kun er sket indbringelse af et meget lille antal sager for nævnet.

Hidtil har en biavler, der har mistanke om, at der er sket forgiftning, selv måttet løbe den økonomiske risiko ved at indbringe sagen for voldgiftsnævnet, idet udgangspunktet er, at biavleren kommer til at betale omkostningerne, hvis den, der er ansvarlig for forgiftningen, ikke kan findes (jfr. BEK 770 af 16/9 1992 §11).

Dette er efter Danmarks Biavlerforenings opfattelse årsagen til, at mange sager ikke er prøvet ved nævnet, idet omkostningerne ved en voldgiftssag for mange små biavlere på ingen måde står mål med et meget ringe økonomisk udbytte af biavlens, og med den erstatning, der kun opnås, hvis der kan dokumenteres er ansvar.

Den i ministerens bemærkninger til lovforslaget omtalte adgang til for ministeriet at indestå overfor nævnet for betaling af omkostningerne, såfremt omkostningerne ikke betales eller hvis skadevolder ikke kan findes, ændrer ikke herved, dels fordi muligheden tilsyneladende har været ganske ukendt i biavlerekredse (almindeligt tilgængelige kilder, herunder også seneste udgave af Lærebog i Biavl indeholder ikke omtale heraf, og hjemlen skal findes på s. 134 i et finanslovsforslag på 532 sider, som de færreste nok læser), og dels fordi det, hvor skadevolder ikke kan findes, ville kræve, at voldgiftsnævnet fritog skadelidte fra at betale omkostningerne, hvilket den skadelidte biavler ikke på forhånd, selv hvis han eller hun kendte reglen, kunne være sikker på.

Reglerne om sprøjtning er ikke alene et spørgsmål om beskyttelse af bierne, men overordnet et hensyn til beskyttelse af miljøet og til biodiversiteten. Under hensyn til denne overordnede samfundsmæssige interesse i at begrænse anvendelsen af sprøjtegifte, er det mere rimeligt, at udgangspunktet er, at det offentlige bærer omkostningerne ved biforgiftningssager, navnlig hvor der findes en forgiftning, men ikke en ansvarlig skadevolder. Udgangspunktet kunne så suppleres med en bestemmelse om, at skadelidte selv skal betale omkostningerne, hvis skadelidte ikke har sørget for god vandforsyning til sine bier eller ligefrem forsætligt har påført forgiftningen.

En sådan regulering vil sikre, at små biavlere ikke af økonomiske hensyn lader være med at forfølge en biforgiftning – måske nok til glæde for skadevolderen, men til skade for den almindelige ansvarlighed overfor miljøet og dermed offentligheden som sådan.

Det ville også være i bedre overensstemmelse med den generelle holdning til honningbiernes betydning, der udtrykkes i bemærkningerne, at udgifterne til begrænsning af muligheden for at slippe godt fra at forårsage en biforgiftning afholdes af det offentlige og ikke er overladt til den enkelte biavlere større eller mindre økonomiske formåen i forhold til den mulige belastning af omkostningerne ved en voldgiftssag.

Man vil således efter Danmarks Biavlforenings opfattelse kunne skabe bedre mulighed for, at alle relevante sager blev prøvet og dermed sikre, at der i voldgiftsnævnet samles størst mulig ekspertise og vidensgrundlag om biforgiftning til glæde for alle involverede parter, hvis man fastholder en obligatorisk nævnsbehandling kombineret med en offentlig omkostningsdækning i de tilfælde, hvor skadevolder ikke findes, og hvor der samtidig intet er at bebrejde skadelidte.

Reglen kunne lyde:

§11 stk. 1. Tvister om erstatning efter §10 afgøres ved voldgift.

stk. 2. Voldgiftsnævnets afgørelse kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

stk. 3. Tvisten kan først indbringes for de almindelige domstole, når voldgiftsnævnets afgørelse foreligger.

stk. 4. Voldgiftsnævnets afgørelse kan indbringes for de almindelige domstole indtil 3 måneder efter voldgiftsnævnets afgørelse er meddelt parterne.

Stk. 5. Såfremt voldgiftsnævnet finder, at der foreligger biforgiftning i en for voldgiftsnævnet indtalt sag uden der kan findes en ansvarlig skadevolder, da afholdes omkostningerne ved voldgiftssagen af statskassen.

De øvrige regler om omkostningsfastsættelse ville i så fald stadig skulle fastsættes ved bekendtgørelse efter bemyndigelsen i lovforslagets §12, men det ville være et stærkt og nødvendigt politisk signal, at lovfæste den offentlige interesse i at undgå biforgiftning på denne måde.

De retssikkerhedsmæssige betænkeligheder, der er omtalt i ministerens almindelige bemærkninger på s. 11, og som er indeholdt i Retsplejerådets anbefalinger i betænkning nr. 1401/2001 s. 143-154, kunne løses ved, at voldgiftsnævnets medlemmer udnævnes efter samme regler, som fagkyndige dommere ved Sø- og Handelsretten, og således at voldgiftsnævnets formand er juridisk dommer, samt ved at overføre retsplejelovens regler i relevant omfang til nævnet.

Den bærende interesse i nævnsbehandling er i forhold til biforgiftningssager ikke bare et privatretligt hensyn til via erstatningsregler at værne en økonomisk interesse, men tillige et offentligretligt hensyn til værn om miljøet/naturen.

Nævnsbehandling vil uden sidestykke ved de almindelige domstole være bedst egnet til sikring af, at forureningskilden findes, hvor det overhovedet er muligt. Samtidig vil en nævnskompetence understøtte den uomtvistede, uformelle betydning ved løsning af tvister, voldgiftsnævnet har haft og har, jfr. bemærkningerne til lovforslaget §11, midtfor.

Den for et værn af såvel miljøbeskyttelsesinteressen (hindring af yderligere sprøjtning med ulovlige midler eller på ulovlig vis) som af den privatretlige erstatningsinteresse (økonomisk kompensation for tab af bifamilier), væsentligste bevisoptagelse i biforgiftningssager er voldgiftsmændenes sikring af indsendelse af bier til analyse og afdækning af beholdning af sprøjtemidler hos den mulige skadevolder. Denne del er i hovedsagen ikke et spørgsmål om indhentelse af forklaringer, men opsamling af fysiske beviser.

Herudover er det helt afgørende, at bevisindhentelsen sker prompte, hvilket udover en hurtig aktivering af voldgiftsnævnet med henvendelsen fra skadelidte, forudsætter et omgående fremmøde fra voldgiftsmandens side med henblik på bevisindhentelsen. En sådan opgave er de almindelige domstole ikke indrettet på indenfor et så specielt felt.

Når hertil lægges, at der må forudses en vis administrativ indkøringsperiode, førend retskredsene efter sammenlægninger/ændringer fungerer optimalt og vil være i stand til på tilfredsstillende vis at servicere et så specielt felt som biforgiftningssager med den for formålet helt afgørende hurtighed, da må en optimering af det nuværende voldgiftsnævns funktion være så langt at foretrække.

Der er derfor Danmarks Biavlerforenings opfattelse, at der foreligger sådanne vigtigere hensyn til en hurtig, sagkyndig bevisoptagelse, at der må ske tilsidesættelse af Retsplejerådets anbefaling af at nævnsbehandling ikke bør ske, hvor der kan være bevistvivl, der bør afklares via parts- eller vidneforklaringer (betænkningen s. 148, nederst).

En sådan tilsidesættelse kan eventuelt gennemføres således, at der ikke sker afgivelse af mundtlig forklaring under strafansvar for nævnet, således at Retsplejerådets anbefaling (betænkningen s. 151, nederst) i den forbindelse tilgodeses.

Imidlertid er der efter Danmarks Biavlerforenings opfattelse ingen hindring for, at der i lighed med de regler, der gælder for undersøgelseskommissioner, sker afgivelse af forklaring for nævnet under sådanne retsgarantier ved overførsel af principper fra retsplejeloven, at forklaring udmærket kan ske under strafansvar jfr. også ovenfor om udnævnelse af voldgiftsrettens medlemmer, hvoraf formanden skal være udnævnt dommer.

Danmarks Biavlerforening mener ud fra ovenstående, at der foreligger sådanne både privatretlige og offentligretlige hensyn til hurtig bevisoptagelse, at der er grund til at afskære parterne fra direkte indbringelse af sagen for de almindelige domstole jfr. herom i øvrigt Retsplejerådets betænkning s. 149, 3. sidste afsnit.

Det er ikke hensigten med forslaget fra Danmarks Biavlerforening at afskære en efterfølgende domstolsprøvelse, og dermed er der i udgangspunktet grundlag for en bestemmelse om tvangsfuldbyrdelse af voldgiftsnævnets afgørelser.

Imidlertid kunne det overvejes, at medtage en bestemmelse om, at en afgørelse fra voldgiftsnævnet kan gennemtvinges ved fogedrettens mellemkomst, hvis den ikke af den tabende part er indbragt for de almindelige domstole indenfor en nærmere fastsat frist, der i så fald bør være længere end den i retsplejelovens fastsatte eksekutionsfrist for domme.

Stk. 2 og 3 ville følgelig skulle udgå i deres nuværende udformning.

Til § 12

Ad stk. 1.:

Da voldgiftsnævnets sagkyndige medlemmer efter forslaget skal udpeges efter tilsvarende kriterier, som de nuværende, er det Danmarks Biavlerforenings opfattelse, at det vil være en fordel, at alle sager samles under ét voldgiftsnævn, hvilket vil sikre en ensartet praksis i hele landet.

Problemet med den lokale nærhed vil kunne justeres i takt med, at antallet af voldgiftssager stiger eller falder, da der fortsat forudsættes udpegelse af lokale bi- og planteavlsskyndige voldgiftsmænd i ganske vist større lokalområder.

Færre voldgiftsmænd vil også betyde, at hver voldgiftsmand har chancen for at opnå ekspertise via flere sager, hvilket vel også er ønskeligt.

Det vil understrege nævnets uafhængighed, hvis landets inddeling i voldgiftskredse og de overordnede regler for nævnets sammensætning og udpegelse af voldgiftsmænd fremgår direkte af loven.

Ad stk. 2.:

Her bør det være fastsat, at retsplejelovens bestemmelser i tilpasset omfang finder anvendelse ved nævnsbehandlingen.”